

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В. Н. КАРАЗІНА
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Кафедра англійської філології та методики викладання іноземної мови

Рекомендовано до захисту
Протокол засідання кафедри № 6
від «21» листопада 2024 р.
Завідувач кафедри Морозова І.І.
(прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

ІДІОДИСКУРС СИЛЬВІЇ ПЛАТ

Виконавець:

Студентка II курсу магістратури,
групи АМПЗ-61
Воробйова Марія Олександрівна
(прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник роботи:

Кузнєцова Ольга Володимирівна, канд.
філол. наук, доцент
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Підсумкова оцінка:

за національною шкалою: _____

кількість балів: _____

Підпис керівника _____

Кваліфікаційну магістерську роботу захищено на засіданні Екзаменаційної комісії
Протокол № _____ від «____» _____ 2024 р.

Голова Екзаменаційної комісії _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Харків – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНЕ ПІДГРУНТЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ІДІОСТИЛЮ СИЛЬВІЇ ПЛАТ.....	7
1.1. Явище ідіостилю в сучасній лінгвістиці	7
1.2. Поняття функції та її роль у формуванні ідіостилю.....	10
1.3. Жанр «сповідальної поезії» як середовище реалізації ідіостилю.....	13
1.4. Сильвія Плат як одна з засновниць жанру «сповідальної поезії».....	16
Висновки за розділом 1.....	19
РОЗДІЛ 2. ІНГЕРЕНТНІ РИСИ ІДІОСТИЛЮ СИЛЬВІЇ ПЛАТ.....	21
2.1. Метафори, пов'язані з хворобами, смертю та депресією.....	21
2.2. Метафори, пов'язані зі світлом та тінню.....	26
2.3. Метафори для опису відносин з чоловіком.....	28
2.4. Метафори, які описують питання рівноправності жінок	31
Висновки за розділом 2.....	33
РОЗДІЛ 3. ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ ПРОЯВ ІДІОДИСКУРСУ СИЛЬВІЇ ПЛАТ.....	35
3.1. Репрезентативна функція у поезії Сильвії Плат.....	36
3.2. Експресивна функція у поезії Сильвії Плат.....	39
3.3. Апелятивна функція у поезії Сильвії Плат.....	43
3.4. Взаємодія функцій у поезії Сильвії Плат.....	45
Висновки за розділом 3.....	47
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	49
СПИСОК ТЕОРЕТИЧНИХ ДЖЕРЕЛ.....	52
СПИСОК ДОВІДКОВИХ ДЖЕРЕЛ.....	55
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ.....	56

ВСТУП

Дипломну роботу присвячено дослідженню питання ідіодискурсу Сильвії Плат, що є продовженням бакалаврської роботи. Наша наукова розвідка присвячена проблематиці інгерентних рис індивідуального стилю авторки. Сильвію Плат та її творчість розглядали як і іноземні науковці, так і українські. Дослідження стосуються як і колористичної лексики, акцентуючи ідіостиль та експресивний синтаксис Сильвії Плат [6], так і використання концептуально-політичної функції, характеризуючи її індивідуальний стиль. [7] Зокрема, широко досліджується філософія фемінізму [3].

Багато іноземних досліджень фокусуються на дослідженні природи міфів навколо її персони та творчості [36], зокрема на драматичних стратегіях, які використовує Плат. [29]

Отже, **актуальність** цього дослідження зумовлена тим, що інтерес дослідників до індивідуального стилю Сильвії Плат з часом не втрачається, а навпаки, посилюється через необхідність здійснення глибшого аналізу творів С. Плат для повного розуміння образів, представлених у тексті поетичних творів авторки. Особливо актуальним видається дослідити ідіодискурс Сильвії Плат та проаналізувати функції, які вона вживає в своїх роботах.

Теоретичне підґрунтя роботи склали наукові дослідження з ідіостиллю зокрема таких вчених, як: Х. І. Дідух, який займався питанням відображення ідіостиллю як авторською картини світу [8]; О. С. Переломова та С. Я. Єрмоленко, які приділяли увагу саме мовному аспекту ідіостиллю [16; 10]; І. А. Сидоренко, яка дослідила підходи до вивчення ідіостиллю у лінгвістичних дослідженнях художнього тексту [18] і Р. Г. Довганчина, яка аналізувала ідіостиль в аспекті художнього перекладу [9]; Л. О. Ставицька, яка вивчала різницю між ідіостилем та ідіолектом [19]; Н. О. Хараман, яка займалася дослідженням образів авторів та їх індивідуального стилю [21]; зокрема, О. В. Кузнєцовою було досліджено ідіодискурс сучасного американського

письменника-гумориста Дейва Баррі [12]. Л. Я. Брославська та І. С. Шевченко які оцінили концептуальну ідіосферу автора у художньому дискурсі. [2]. Функції мови вивчалися Карлом Бюлером [25] та Романом Якобсоном [31]. Зокрема, відзначаємо таких науковців, як Роберт Філіпс [33], Крістофер Біч [43] та літературний критик Мурей Юроф, який спеціалізувався на вивченні сповідальної поезії, особливо ролі Сильвії Плат у її розвитку [38].

Об'єктом дослідження виступає явище індивідуального стилю та особливості його реалізації, а **предметом дослідження** стають інгерентні риси індивідуального стилю С. Плат.

Мета роботи полягає у дослідженні ідіодискурсу С. Плат, зокрема відображення стану авторки через її авторський стиль. Дослідження має на меті проаналізувати явище ідіостилу в сучасній лінгвістиці, виділити поняття функції та її ролі у його формуванні; дослідити жанр «сповідальної поезії» з точки зору середовища формування ідіостилу.

Реалізація поставленої мети передбачає вирішення таких **дослідницьких завдань**:

- схарактеризувати поняття ідіостилу в сучасній лінгвістиці;
- визначити поняття «функції» та її роль у формуванні ідіостилу;
- розглянути жанр «сповідальної поезії» як середовище реалізації ідіостилу;
- схарактеризувати творчість Сильвії Плат як однієї з засновниць жанру «сповідальної поезії»;
- дослідити функціональний прояв ідіодискурсу Сильвії Плат.

У ході дослідження було використано наступні **методи дослідження**: *загальнонауковий* (аналіз та синтез) – для визначення ступеня актуальності об'єкта і предмета дослідження, викладення положень та формування висновків роботи, для вивчення теоретичних аспектів дослідження ідіодискурсу, ідіостилу, визначення поняття «функція»; *метод суцільної виборки* – для формування дослідницького матеріалу. *Дискурс-аналіз* застосовується для

характеристики особистості авторки з подальшим формуванням уявлення про її ідіостиль. *Лінгвостилістичний метод* – для виділення метафор, зокрема їх класифікацію та систематизацію. *Елементи кількісних підрахунків* застосовані для виявлення найуживаніших метафоричних перенесень у роботах Сильвії Плат. *Метод систематизації та узагальнення* – для систематизації та узагальнення отриманих результатів.

Матеріалом дослідження стали 26 уривків з 11 поем, загальна кількість яких складає 20 сторінок: *Zoo-Keeper's Wife* (1961), *Candles* (1960), *Face Lift* (1960), *The Moon and the Yew Tree* (1961), *Mushrooms* (1959), *Blackberrying* (1961), *Daddy* (1965), *Lady Lazarus* (1962), *The Applicant* (1962), *Fever 103°* (1962), *Poppies in July* (1962).

Практичне значення дослідження полягає у можливості використання отриманих результатів і висновків у курсах «Лексикологія з порівняльним компонентом» та «Порівняльна стилістика», зокрема теорії ідіостилу чи ідіодискурсу та у наукових розвідках студентів факультету іноземних мов.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що у цій роботі вперше ґрунтовно досліджено ідіодискурс Сильвії Плат та функції використані у її роботах, так само як і зроблено глибокий аналіз інгерентних рис її творчості.

Обсяг та структура роботи. Характер проблеми і поставлені завдання передбачають структуру роботи, яка складається зі вступу, де обґрунтовані актуальність проблеми, поставлені мета і завдання, трьох розділів із висновками до кожного з них, загальних висновків, списку теоретичних джерел, списку довідкових джерел, списку джерел ілюстративного матеріалу. Обсяг основної частини роботи становить 50 стор., загальний обсяг – 60 стор.

Апробація результатів дослідження. Основні результати дослідження викладено у публікації та учаснях у наукових конференціях та конкурсах:

- 1) Воробйова М. О., Кузнєцова О. В. Метафора як домінуючий мовний засіб у поезії Сильвії Плат. *Нова філологія. Збірник наукових праць. Одеса* : Видавничий дім «Гельветика», 2024. № 94. С. 35–39.

- 2) Дослідження також було відзначено Дипломом третього ступеня на I етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з галузей знань і спеціальностей, що відбувся у лютому 2024 року у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна.
- 3) Дослідження було відзначено Дипломом першого ступеня на II етапі Міжнародного конкурсу студентських наукових робіт, що відбувся у червні 2024 року в Кременчуцькому університеті імені Михайла Остроградського.
- 4) Апробація результатів дослідження проводилася на студентській науковій конференції кафедри англійської філології та методики викладання іноземної мови Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (22 листопада 2024 року).

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНЕ ПІДґРУНТЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ІДІОСТИЛЮ СИЛЬВІ ПЛАТ

Ідіостиль є надзвичайно важливою складовою досліджень у сучасній лінгвістиці, оскільки він відображає індивідуальну мовну систему окремого автора чи мовця. На сьогодні дослідження ідіостилю можна використати, і вони в свою чергу активно використовуються, для аналізів текстів, що так само відчиняє двері та надає можливості для глибокого вивчення саме стилістичних та лексичних особливостей мови.

З початку ХХІ століття вивчення ідіостилю зосереджується на більш структурованому та комплексному підході до його аналізу, особливо в контексті когнітивних та функціонально-стилістичних методик.

1.1. Явище ідіостилю в сучасній лінгвістиці

Дослідженню індивідуального стилю письменників, мови їх творів присвячено велику кількість наукових праць. Проаналізовано теоретичні аспекти індивідуального стилю, закономірності його формування. Значне місце відведено дослідженню індивідуальних стилів окремих письменників-представників різних періодів розвитку літератури, зокрема, основну увагу приділяють мовним особливостям творів. Також останнім часом вчені ведуть дискусії з приводу вживання термінів «індивідуальний стиль», «ідіостиль», «ідіолект» та інші.

Л. Я. Брославська і І. С. Шевченко визначають, що «серед великої кількості вже існуючих трактувань ідіостилю завданням саме когнітивного вивчення дискурсу певного автора відповідає розгляд ідіостилю крізь систему концептуальних моделей в напрямку від когнітивних феноменів до їхньої мовної реалізації» [2, с. 23].

Так само І. А. Сидоренко у своїй монументальній статті наводить думку, що «метою структурно-стильового аналізу художнього тексту є тлумачення ідейно-художнього наповнення тексту шляхом розгляду його типологічних і

домінуючої стильових ознак які є гармонійним сплетінням загальномистецького та індивідуальних стилів» [18, с. 7]. Саме це в свою чергу ще раз підкреслює значимість потреби у ширшому розгляді питань ідіостилю.

Дослідниця С. Я. Єрмоленко вважає, що індивідуальний стиль ґрунтується на поєднанні мови і мислення, на формуванні мовної картини світу, в якій об'єднані «загальне та індивідуальне, загальне і одиничне» [10].

Поряд з терміном «індивідуальний стиль» можна зустріти термін «ідіостиль», що «відображає індивідуальне світобачення і світосприймання письменника через окремі специфічні мовні засоби або оригінальне авторське використання» [10, с. 64]. Ідіостиль – «індивідуальний стиль, в якому виразні, марковані засоби мови утворюють певну систему» [40, с. 67].

Вітчизняний дослідник Х. І. Дідух стверджує, що термін «ідіостиль» вживається в широкому (загальному) і вузькому сенсі. В загальному розумінні ідіостилю – це сукупність глибинних механізмів створення текстового простору певним автором, які відрізняють його від інших. У більш вузькому сенсі, ідіостиль щільно пов'язаний з системою лінгвостилістичних засобів, характерних для творчої манери певної мовної особистості автора» [8].

Дослідниця Л. О. Ставицька у статті «Про термін ідіолект» зазначає, що «ідіостиль» є індивідуальним стилем, сукупність основних стильових особливостей, що характеризують твори того чи іншого автора в певний період чи крізь призму всієї його творчості» [19, с. 11]. «Ідіолект» дослідниця хаарктеризує як певну сукупність індивідуальних особливостей, що характеризують мову окремого індивіда» [19, с. 10].

«Літературознавчий словник-довідник» пояснює, що ідіолект – це «індивідуальне мовлення, що пояснюється місцем проживання, віком, фахом, соціальним станом, загальним рівнем культури певної людини» [40, с. 301].

С. Я. Єрмоленко зазначає, що це – «мовна практика окремого носія мови: сукупність формальних та стилістичних ознак, які відрізняють індивідуальну мову» [10, с. 67], а також відзначає, що «дослідження ідіолекту письменника здійснюється в двох аспектах: історії літературної мови (внесок письменника у літературну мову)

і мови художньої літератури (інтерпретація естетичної функції мови, декодування тексту). Такі вихідні положення дають можливість визначити місце майстра художнього слова в літературно-мовному процесі» [8].

Часто дослідники, використовуючи терміни «індивідуальний стиль», «ідіостиль», «ідіолект» та ін., вважають їх взаємозамінними. Таким чином, Р. Г. Довганчина стверджує, що під поняттям «ідіолект певного автора» мається на увазі вся сукупність створених ним текстів і домінанти, що репрезентують текст (стійкі вирази, реалії, повторення, метафори) [9, с. 83].

Поняття «індивідуальний стиль» та «ідіолект» вживаються як синоніми: індивідуальний стиль, ідіолект – сукупність культурно-виразних засобів, що виконують естетичну функцію і виокремлюють мову окремого письменника серед інших; своєрідність мови окремого індивіда» [41, с. 676]. Індивідуальний стиль залежить від творчої індивідуальності автора, його світосприйняття і світовідчуття, ставлення до явищ навколишньої дійсності і їх оцінки.

Л. О. Ставицька теж схиляється до того, що ці терміни можна ототожнювати, але не повністю і за умови, що дослідники повинні звернути увагу на дату і місце народження письменника, історико-культурні обставини, соціальне середовище, та інші обставини, які можуть впливати на мову і індивіда, і письменника [19].

Однак ряд вітчизняних вчених (О. С. Переломова, Х. І. Дідух та ін.) у своїх працях ці поняття розрізняють, використовуючи термін «ідіостиль» як взаємозамінний до терміну «індивідуальний стиль» і підкреслюють, що ці поняття тісно переплетені з поняттями «світогляд письменника», «мовна особистість», «мовна картина світу» [16].

Мовна картина світу письменника, згідно з його ідейно-художньою позицією, конденсується в цілісну систему, яку створюють мовні засоби, використані автором. У кожного художника є своя власна картина світу. Картина світу автора є одним з факторів формування його ідіостилу. Питання про світогляд письменника слід розглядати перш за все як питання про бачення світу,

про характер і особливості розкриття явище дійсності, про ставлення до них. Талант письменника є здатністю сприймати життєві події з більшою глибиною і чутливістю, ніж більшість людей; здатність помічати те, що іншим залишається непомітним.

Як зазначено у дисертації «Постмодерністський комічний ідіодискурс Дейва Баррі» О. В. Кузнецової: «Ідіостиль – це індивідуально-авторське мовлення, персональний когнітивний простір, які надають художньому тексту багатогранності, стилістичного багатства та виразності» [12, с. 43].

Отже, коли ми говоримо про індивідуальний стиль, або ідіостиль, як категорії лінгвостилістики, то перш за все маємо на увазі мовну особистість того чи іншого письменника. Розвиваючи ідеї та спираючись на дослідження таких науковців, як О. В. Кузнецова, С. Я. Єрмоленко, Л. О. Ставицька, Х. І. Дідух та О. С. Переломова, під ідіостилем ми розуміємо індивідуальний стиль автора, який відображає його індивідуальне світобачення та світосприймання за допомогою специфічних мовних засобів та оригінального авторського використання мови. Ідіостиль можна розглядати в широкому розумінні як сукупність глибинних механізмів створення текстів автором, які відрізняють його від інших, або вузькому сенсі, який пов'язаний з системою лінгвостилістичних засобів, характерних для творчої манери певної мовної особистості автора. Усе це ґрунтується на поєднанні мови та мислення та формуванні мовної картини світу, в якій об'єднані загальне та індивідуальне, загальне і одиничне. Терміни «ідіостиль» та «ідіолект» повністю не можуть сприйматися як синонімічні поняття через ширшу сферу вживання терміну «ідіостиллю». А ось «ідіостиль» можна позначати таким словосполученням як «індивідуальний стиль».

1.2. Поняття функції та її роль у формуванні ідіостиллю

Досліджуючи ідіостиль не можна не визначити поняття функції та її ролі у його формуванні. Даний функціональний підхід є найважливішим, адже дає

змогу зрозуміти як індивідуальні особливості мовлення виконуються та відбуваються через виконання мовних функцій. Вони впливають на декілька речей – може здійснюватися вплив на вибір мовних засобів, деяких стилістичних прийомів і специфічний вибір певних лексичних одиниць. Впливаючи з інформації, яку ми визначали вище, це характеризує та відображає його сприйняття, яке виражається у його винятковому мовному стилі або ж ідіостилі.

Як зазначає О. О. Селіванова: «Функції мови – це призначення мови у співіснуванні її носіїв, у суспільстві, житті» [17, с. 652]. В свою чергу, видатний мовознавець Роман Якобсон, який працював професором Гарвардського університету й Массачусетського технологічного інституту, виділяє у мові шість функцій [31, с. 71]:

1. Емотивна – через яку виражаються емоції мовця;
2. Референційна – через яку відбувається передача інформації про зовнішній світ;
3. Поетична – чітка зосередженість на формі висловлювання;
4. Металінгвальна – використання мови задля пояснення самої мови;
5. Конативна – саме через неї відбувається вплив на адресата, стимулюються його дії чи реакції;
6. Фатична – становлення, підтримка або завершення комунікації.

Проблема основних функцій мови була вперше поставлена не лінгвістами, а психологами. У цьому відношенні ми багато чим завдячуємо Карлу Бюлеру, одночасно психологу і лінгвісту, який сформулював свою точку зору ще в 1927 році. Пізніше він неодноразово повертався до питання про різні функції мови, підсумовуючи результати своїх досліджень у своєму magnum opus “Sprachtheorie” (1934) або “Theory of Language”. Він в свою чергу розрізняв наступні функції [25, с. 34]:

1. Репрезентативна – опис чи зображення реальних ситуацій, фактів, подій чи певних об’єктів. Є аналогічною до референційної функції за Р. Якобсоном;

2. Експресивна – вираження емоцій та почуттів. Використовується задля вираження внутрішнього стану мовця, його ставлення до чогось. Є аналогічною до емотивної функції за Р. Якобсоном;
3. Апелятивна – вплив на адресата, стимулювання певної реакції чи дії. Зазвичай має на меті зміну поведінки адресата. Є аналогічною до конативної функції за Р. Якобсоном.

Він розвинув дану концепцію функцій мови саме до появи шестифункційної моделі Романа Якобсона, який вже розширив список і додав ще більше функцій.

Тож, можемо дати таке визначення: функція – це основна роль, яку виконує мовлення в процесі комунікації. Кожна з функцій визначає як саме мова використовується задля досягнення певних цілей у спілкуванні – це в свою чергу може бути або вплив на адресата, або вираження емоцій чи передача інформації. За допомогою них визначаємо саме для чого і як мова використовується в реальному комунікативному акті.

У формуванні ідіостилу функція виконує і має ключову роль. Специфіка використання мовних функцій визначає особливості мовлення автора. Один автор тяжіє до експресії, роблячи свій стиль емоційно насиченим, а в той самий час інший фокусується на визначеності і детальності опису, зосереджуючись на репрезентативності. Так само, ідіостиль може бути багатофункціональним, що і робить його унікальним і таким багатогарним. Автор переплітає різні функції залежно від свого стану, бачення, мети і контексту.

Отже, функції мови є основними засобами, за допомогою яких автори формують свій ідіостиль. Зазначаємо, що експресивна функція, оскільки вона чітко і без перешкод дозволяє авторам передавати свої внутрішні переживання, емоції та суб'єктивне бачення світу, є особливо важливою. Від того, як мовець виражає свої почуття, залежить емоційне наповнення тексту, його здатність впливати на читача і викликати емоційний відгук. Ця функція набуває особливого значення в таких жанрах, як сповідальна поезія.

1.3. Жанр «сповідальної поезії» як середовище реалізації ідіостилю

Сповідальна поезія – надзвичайно цікавий поетичний жанр, який знаходиться у фокусі уваги багатьох науковців. Перш ніж розглядати поняття сповідального жанру, треба звернутись до поняття жанру.

Під жанром розуміється категорія або тип літератури чи кіно, позначений певними спільними рисами або умовностями. Ці спільні риси можуть включати теми, структуру сюжету, місце дії, персонажів, мову та стиль. [42, с. 147]. Визначаємо, що поняття жанру є важливим оскільки дозволяє класифікувати, аналізувати та порівнювати різні твори в межах певної категорії.

Першим свідченням використання сповідальних технік в літературі вважається колекція автобіографічних творів Аврелія Августина Блаженного «Сповідь». Августин гранично чітко схарактеризував сучасну йому тенденцію до поступового переходу від колективного до індивідуального, від акту покаяння до сповідального тексту. Сповідь як самостійний літературний жанр була виділена завдяки автобіографії філософа Жана-Жака Руссо [33, с. 66]. Більш широке поширення літературний напрям отримав у період романтизму, коли такі англійські поети як Семюель Кольрідж і Вільям Вордсворт почали передавати свій особистий досвід і висловлювати почуття засобами поезії.

Новим етапом розвитку поезії стала поява у літературі США течії «Нова критика» у 1930-ті роки, яка стала домінуючою у 1940–50-ті роки. Відмінними рисами «Нової критики» є формальність, цілковите ігнорування особистості автора та історико-соціального контексту [26, с. 75].

Наприкінці 1950-х та на початку 1960-х відбулися великі визначні зміни в суспільстві. Спостерігається економічний підйом економіки країни, розвиваються промисловість, технології, мистецтво, наростає загроза ядерної війни, формується суспільство масового споживання, відбуваються радикальні зміни у сфері гендерних ролей. Серед інших важливих особливостей цього періоду варто згадати другу хвилю фемінізму в Америці, популяризацію психотерапевтичних практик і нову для широких мас потребу у самореалізації.

На цьому тлі, як пряма протилежність канонам течії «Нової критики», наприкінці 1950-х років виникла нова літературна течія, яка має назву «сповідальна поезія». Відмінною рисою сповідальної поезії від попередніх стилів є сміливе змістовне наповнення творів, що охоплює і розвиває шокуючі і травматичні теми для того часу, коли накладалися табу на такі теми, як психічні захворювання, наслідки травматичного досвіду, сексуальність, залежності, гендерні ролі, суїцидальні нахили, смерть і самогубство [44, с. 233]. Така тематика привернула увагу численної аудиторії, створюючи більш глибокий особистий зв'язок між автором і читачем. Феміністичні та антимілітаристські теми, поєднання особистого і соціального проглядаються в творах представників сповідальної поезії одночасно з прагненням відокремити мистецтво від політики.

Розквіт літературного руху сповідальної поезії припадає на 1960-ті роки. Найбільш яскравими представниками сповідальної поезії є Сильвія Плат з її твором “Ariel” (1965) та Енн Секстон зі своїми видатними творами “To Bedlam and Part Way Back” (1960) та “All My Pretty Ones” (1962). І Енн Секстон, і Сильвія Плат відіграли важливу роль у сповідальному напрямку як визначні поетеси та письменниці, які піднімали феміністичні теми, зображуючи життя жінок у повоєнній Америці. Двох письменниць об'єднує і загальний тип героїні-жінки, що кидає виклик суспільним засадам [44, с. 69].

Говорячи про основні риси жанру сповідальної поезії, варто зазначити, що специфічна риса творів цього жанру полягає в тому, що вони являють собою результат взаємодії двох шляхів смислової концентрації життєвого матеріалу: природного, що визначається часом, його рухом, зміною точок зору на навколишній світ, і літературного, що визначається художньою позицією автора, його творчими можливостями, ставленням до людей, до історії, до духовних цінностей» [35, с. 51]. Жанр сповідальної поезії виникає саме на перетині цих двох шляхів.

Характерною рисою жанру сповідальної поезії є також і те, що факти, події, явища, люди з минулого автора спливають в пам'яті цілеспрямовано. Ланцюжок образних асоціацій трансформується в логічну систему, допомагає в

реалізації якоїсь певної думки, досягнення певної мети. Минуле постає перед читачами не тільки як справжня реальність, але і як реальність, осмислена з певних позицій.

Відмінними ознаками сповідального напрямку в поезії є розповідь від першої особи, мінімальна дистанція між ліричним героєм і автором. У загальній атмосфері надзвичайно емоційної напруги поезія автобіографічна за змістом і оповідна за структурою [43, с. 154]. Ліричний герой часто відчужений, втрачений і протиставлений системі. Незважаючи на те, що ставлення до поетичного «Я» було новаторським і в той же час шокує для публіки, проте, підтримувався високий рівень майстерності завдяки уважному ставленню до просодії і її використання.

Також, визначною характеристикою сповідальної поезії є безпрецедентний опис табуєваних тем, які раніше на обговорювались відкрито в американській поезії, про які не прийнято говорити вголос, і метою яких є викликати у читача одночасно суперечливі почуття, збентеження, емпатію. Переживання і почуття, пов'язані зі смертю, травмою, депресією та стосунками є часто автобіографічними. Потреба сповідання народжується в той момент, коли людина відчуває межу своєї ізолюваності, і ця ізоляція стає для нього нестерпною. Даючи можливість поетам розкрити дуже особисті, табуєвані подробиці свого життя і психічного стану, сповідальна поезія служила і служить засобом вираження розчарування, бажань і почуттів, будучи свого роду терапією. Поезія сповіді дозволяє спілкуватися зі слухачем, аудиторією на більш глибокому рівні, а досвід, що передається у віршах, резонує з людським життям в цілому [39, с. 41].

Отже, сповідальна поезія є своєрідним способом розкриття внутрішнього світу автора, його переживань, емоційних станів, розкриття тем, які негласно заборонені у суспільстві та вважаються неприйнятними для суспільного обговорення.

1.4. Сильвія Плат як одна з засновниць жанру «сповідальної поезії»

Сильвія Плат (Sylvia Plath, 1932-1963), англо-американська поетеса і письменниця, символ сповідальної поезії поряд з Алленом Гінзбергом і Робертом Лоуеллом, є одним з визнаних класиків американської поезії XX століття. Сильвія Плат вважається однією із засновниць жанру сповідальної поезії.

В американській критиці і літературознавстві склалося два основних підходи до вивчення творчості Сильвії Плат – біографічний і феміністський, які виявляють певну схожість. Дослідження її творів в руслі феміністичної традиції становлять значну кількість від загального корпусу робіт про творчість письменниці (Дж. Паннас, П. Беннетт, Дж. Марке, С. Гільберт, Дж. Роуз, З. Ван Дайн) [24]. В світлі феміністського підходу, вірші, написані поетесою в останні місяці життя і складові центральної частини її творчої спадщини, розглядаються як автентичний автобіографічний запис душевних страждань, як доказ її становища жертви в сучасному їй американському суспільстві в цілому і потерпань від власного чоловіка зокрема.

Інтерпретація творів С. Плат крізь призму біографічних фактів зводиться до твердження, що, в силу відвертості творчості письменниці, особливості її художнього світу не можуть бути адекватно зрозумілі поза контекстом життєвих обставин (Р. Маззенга, Дж. Кролл).

Поетеса народилася в самий розпал Великої депресії в місті Бостон, почала друкуватися в середині 50-х, а 11 лютого 1963 року її не стало. Всього за десятиліття активної і плідної літературної діяльності Плат вдалося залишити після себе значну поетичну спадщину – кілька збірок віршів: «Колос та інші вірші» (“Colossus and Other Poems”, 1960), «Аріель» (“Ariel”, 1965), «Розсікаючи води» (“Crossing the Water”, 1971), «Зимові дерева» (“Winter Trees”, 1972), особисті щоденники, малу прозу, 44 графічних роботи, а також єдиний роман з яскраво вираженою феміністською спрямованістю, “Під скляним ковпаком” (“The Bell Jar”, 1963), опублікований спочатку під псевдонімом Вікторія Лукас [38, с. 110].

Примітний факт, що посмертний звід творів С. Плат був удостоєний у 1982 році Пулітцерівської премії – згідно з усталеною традицією ця нагорода присуджується за новітні досягнення в галузі літературної творчості, проте в даному випадку її присудили за вірші, що проіснували в літературному контексті Америки більше двох десятиліть.

Ім'я Сильвії Плат звернуло на себе увагу критиків, літераторів і читачів ще до того, як трагічні факти її біографії стали їм відомі. Багато з них віддавали їй перше місце в ряду основних імен американської жіночої поезії. Серед них – її чоловік, знаменитий письменник Тед Х'юз, слова якого про те, що «справжній голос» Сильвії насправді вперше прорізався в книзі віршів «Аріель» [5, с. 334], були підхоплені і розтиражовані літературними критиками; серед них виявився і Альфред Альварес, поет, есеїст, критик і редактор відділу поезії журналу «Обсервер», який грав важливу роль у формуванні літературного смаку англійців у 1960-ті роки. Альварес видав добірку віршів Плат з ключовим текстом «Нічна фабрика», додавши власну хвалебну рецензію [28, с. 126].

Дуглас Клевердон, продюсер ВВС, також ставився до творчості поетеси і до неї самої більш ніж прихильно. Дуглас, Сильвія і її чоловік перебували в прекрасних ділових відносинах [32].

Однак, були й ті, хто вважав, що творчість Сильвії Плат не являє собою особливої художньої цінності. Перший значний удар по самооцінці було завдано поетесі в 1953 році Уістоном Х'ю Оденом, удостоєним Премії Пулітцера в 1948 році за твір “Hell of Anxiety” («Тривожний час»): надалі ця назва стане в Америці загальноприйнятою для характеристики цілої епохи. У. Х. Оден назвав склад Плат занадто «гладким» [30, с. 112].

Розрив з коханою людиною, студентом-медиком Діком Нортон, і відмова від літнього письменницького семінару в Гарварді створили підґрунтя для переломного моменту в житті поетеси – спроба суїциду 24 серпня 1953 року, яка, на щастя, виявилася невдалою. У період перебування С. Плат в Єльському університеті, в 1955 році, подана нею на місцевий конкурс молодих поетів книга

«Бик з Бендилоу» не потрапила в шорт-лист. Комісія пояснила це недоліком технічної досконалості, чим буквально вивела Сильвію з себе. Незважаючи на те, що періодично зустрічались негативні оцінки творчості Плат, суспільство літературних критиків, редакторів товстих журналів («Нью-Йоркер», «Обсервер», “London Magazine”, etc), а також журі різних літературних премій та конкурсів, особливо з часом і вдосконаленням майстерності Сильвії, більше брало до уваги і підтримувало її творчість, ніж заперечувало її значимість [20, с. 98].

Що стосується «нової зміни» молодих поетес, що йдуть слідом, мова, стиль і вектор поезії Плат були для них невичерпними джерелами натхнення. Напрямок, в якому працювала поетеса, сам собою перетворився на своєрідний міф про жінку-поетесу з трагічною долею, майстра внутрішнього бунту в патріархальному світі. С. Veach називає творчість Сильвії Плат «поезією болю» і говорить про те, що їй властиве сприйняття життя як трагедії, яку неможливо вигадати, скласти. Ні в одному зі своїх ключових текстів вона не «втягує» трагедію з біографії, але дійсно бачить життя і смерть в їх діалозі і симбіозі [43, с. 109]. Життя, смерть, жіноча доля, сім'я, печаль, природа, море – все це спектр тем, властивих сповідальної поезії Сильвії Плат.

До основних особливостей, що характеризують специфіку сповідальної поезії Сильвії Плат, можна віднести:

- втілення феміністських ідей: в творчості письменниці реалізація нових соціальних і культурних інтенцій відбувається не на матеріалі буденної старомодної повсякденності, а на новому фундаменті сприйняття жінки;
- подолання протиставлення чоловічої та жіночої гендерних моделей за допомогою ідеї андрогінності людської свідомості, що виявляється в інтелектуальній творчості. Через свою творчу сутність людина підноситься над реальністю соціальних приписів і прийнятих моделей поведінки [5];
- формулювання феміністських ідей на загальних гуманістичних засадах. Важливі і масштабні соціально-політичні події, що відбувалися в світі за життя письменниці, не могли не відбитися в її особистому досвіді, але при цьому

проявлялися в її творчості лише як загальний контекст, не формуючи системи імперативних принципів;

- сповідальний характер поезії, який яскраво репрезентує широкий спектр почуттів автора, виражає його сутність, що породжує індивідуальний, неповторний авторський стиль.

Висновки за розділом 1

В ході аналізу теоретичних джерел, було з'ясовано, що поняття ідіостилю розуміється як сукупність глибинних механізмів створення текстового простору певним автором, які відрізняють його від інших. У більш вузькому сенсі, ідіостиль пов'язаний з системою лінгвостилістичних засобів, характерних для творчої манери певної мовної особистості автора.

Встановлено, що індивідуальний стиль ґрунтується на поєднанні мови і мислення, на формуванні мовної картини світу, в якій об'єднані загальне та індивідуальне, загальне і одиничне.

Також ми дали визначення функції, записали основні дев'ять функцій, які використовуються для аналізу мовлення. З'ясовано, що функція має ключову роль у формуванні ідіостилю. Сама специфіка використання мовних функцій визначає особливості мовлення автора. Використання різних функцій робить кожного автора унікальним і таким чином формує його ідіостиль, який також може бути і багатофункціональним.

Функція набуває особливого значення в таких жанрах, як **сповідальна поезія**.

Аналіз показав, що сповідальна поезія – літературна течія, яка виникла наприкінці 1950-х років. Розквіт літературного руху сповідальної поезії припадає на 1960-ті роки. Найбільш яскравими представниками сповідальної поезії є Сильвія Плат та Енн Секстон. Сповідальна поезія розкриває теми, неприйнятні для суспільного обговорення того часу: психічні захворювання, наслідки

травматичного досвіду, сексуальність, залежності, гендерні ролі, суїцидальні нахили, смерть і самогубство. Феміністичні та антимілітаристські теми, поєднання особистого і соціального проглядаються в творах представників сповідальної поезії одночасно з прагненням відокремити мистецтво від політики. Отже, було зазначено, що сповідальна поезія є своєрідним способом розкриття внутрішнього світу автора, його переживань, емоційних станів, розкриття тем, які негласно заборонені у суспільстві та вважаються неприйнятними для суспільного обговорення.

Сильвія Плат вважається однією із засновниць жанру сповідальної поезії. Життя, смерть, жіноча доля, сім'я, печаль, природа, море – все це спектр тем, властивих сповідальної поезії Сильвії Плат.

РОЗДІЛ 2. ІНГЕРЕНТНІ РИСИ ІДЮСТИЛЮ СИЛЬВІЇ ПЛАТ

Другий розділ роботи присвячено дослідженню інгерентних рис стилю Сильвії Плат. З метою визначення особливостей творчості авторки, в першому розділі було проаналізовано її біографію та виокремлено особливості поетичних творів. З огляду на те, що твори Сильвії Плат належать до жанру сповідальної поезії та в світлі подій з її життя було виокремлено, що інгерентною рисою є метафора. Під час опрацювання матеріалу, а саме трьох творів авторки “Zoo-Keeper’s Wife” [1], “Candles” [2] та “Face Lift” [3] також було виділено 4 основні теми, які розкриває Плат, використовуючи метафори, та які типи метафоричних перенесень вона використовує.

Існує безліч досліджень, які розкривають поняття метафори. Головним видається виділити принципи та критерії класифікації метафори. О. О. Лілік розподіляє метафори наступним чином [13, с. 139]:

- метафоричне перенесення типу «предмет → предмет»;
- метафоричне перенесення типу «предмет → людина»;
- метафоричне перенесення типу «предмет → фізичний світ»;
- метафоричне перенесення типу «предмет → психічний світ»;
- метафоричне перенесення типу «предмет → абстракція»;
- метафоричне перенесення типу «тварина → людина»;
- метафоричне перенесення типу «людина → людина»;
- метафоричне перенесення типу «фізичний світ → психічний світ».

2.1. Метафори, пов’язані з хворобами, смертю та депресією

Так, першою темою є «метафори, пов’язані з хворобою, смертю та відчуттям глибокого смутку»:

(1) *When I was nine, a lime-green anesthetist*

Fed me banana-gas through a frog mask.

The nauseous vault

Boomed with bad dreams and the Jovian voices of surgeons.

Then mother swam up, holding a tin basin.

O I was sick [3].

Так Сильвія Плат описує моменти хвороби в дитинстві. У метафорі “*Fed me banana-gas through a frog mask*” метафорично описується процес надання наркозу хворому, який занепадає під дією наркотика. Через це вона й описала анестезіолога за допомогою виразу «лаймово-зелений», бо її сприйняття було нечітким та спотвореним.

(2) I'm twenty,

Broody and in long skirts on my first husband's sofa, my fingers

Buried in the lambswool of the dead poodle;

I hadn't a cat yet [3].

Buried in the lambswool of the dead poodle” – метафора про глибоку пригніченість та бажання «приховатися» від світу після втрати близької людини, що приводить нас до однієї з головних тем Сильвії Плат та взагалі жанру сповідальної поезії – смерті. Також, авторка згадує події свого двадцятиріччя, коли вона почувалася пригнічено та на межі суїциду.

(3) I watch their spilt tears cloud and dull to pearls.

How shall I tell anything at all

To this infant still in a birth-drowse?

Tonight, like a shawl, the mild light enfolds her,

The shadows stoop over the guests at a christening [2].

Так, у строчці “*I watch their spilt tears cloud and dull to pearls*” авторка порівнює сльози з перлинами – тип метафоричного перенесення «предмет → предмет». Також, в строчках “*Tonight, like a shawl, the mild light enfolds her / The shadows stoop over the guests at a christening*” світло порівнюється з шаллю, яка огортає дитину, тип метафоричного перенесення «предмет → предмет». Даний вірш авторка присвятила рідному сину і вона відчуває смуток, що вона залишає

сина одного, щоб продовжити досягати свої цілей, не дати внутрішньому «Я» вмерти.

Тіням надається властивість живих істот – схилятись над гостями на хрестинах. Тип метафоричного метафоричного перенесення «абстракція → людина».

(4) *The spidery jaws, the spine bones bared for a moment*

Like the white lines on a blueprint.

Should I stir, I think this pink and purple plastic

Guts bag would clack like a child's rattle,

Old grievances jostling each other, so many loose teeth.

But what so you know about that

My fat pork, my marrowy sweetheart, face-to-the-wall? [1].

У даному прикладі “*The spidery jaws, the spine bones bared for a moment / Like the white lines on a blueprint.*” мова йде про «оголеність» душі Плат перед реальним світом. Отже, спостерігаємо метафору з типом перенесення «предмет→ предмет».

У прикладі “*But what so you know about that / My fat pork, my marrowy sweetheart, face-to-the-wall?*” метафора використовується для опису смутку та навіть смерті «Я», бо для опису свого тіла та шкіри авторка використовує слово “pork” – «свинина». Тип метафоричного перенесення – «предмет→ людина».

Далі, спостерігаємо метафоричний вираз “*Guts bag would clack like a child's rattle.*” Метафора в цьому реченні полягає в порівнянні живота з дзвіночком дитячої грашки. Автор описує звук, який можна було б почути, якщо б голову відділили від тіла, і живіт падає на підлогу, створюючи звук, схожий на дзвіночок. В цьому випадку, спостерігається метафоричне перенесення «предмет→ предмет» і показує, що всередині Плат відчуває себе мертвою.

Метафора “*Old grievances jostling each other*” демонструє метафоричне перенесення «абстракція → істота». Так, образам надається властивість живої істоти – штовхати одне одного.

(5) *I can stay awake all night, if need be –
 Cold as an eel, without eyelids.
 Like a dead lake the dark envelops me,
 Blueblack, a spectacular plum fruit.
 No air bubbles start from my heart. I am lungless
 And ugly, my belly a silk stocking
 Where the heads and tails of my sisters decompose.
 Look, they are melting like coins in the powerful juices [1].*

Так, в куплеті, поетеса описує власний депресивний стан: вона може не спати всі ніч, і порівнює себе з вугром, який не має повік: “*Cold as an eel, without eyelids*”. Тип метафоричного перенесення – «людина → тварина».

Темрява порівнюється з мертвим озером, плодом сливи: “*Like a dead lake the dark envelops me, / Blueblack, a spectacular plum fruit*”. Тип метафоричного перенесення – «абстракція → об’єкт» / «абстракція → предмет».

Далі, поетеса порівнює себе з істотою, яка не має легень, а її живіт – схожий на шовковий панчіх, де перетравлюються голови і хвости її сестер.

Вони тануть, як монети в потужних соках шлунку: “*No air bubbles start from my heart. I am lungless / And ugly, my belly a silk stocking / Where the heads and tails of my sisters decompose. / Look, they are melting like coins in the powerful juices*”.

Спостерігаємо такі типи метафоричних перенесень:

- «людина → тварина»;
- «людина → предмет».

(6) *You bring me good news from the clinic,
 Whipping off your silk scarf, exhibiting the tight white
 Mummy-cloths, smiling: I'm all right.
 When I was nine, a lime-green anesthetist
 Fed me banana-gas through a frog mask.
 The nauseous vault
 Boomed with bad dreams and the Jovian voices of surgeons.*

Then mother swam up, holding a tin basin.

O I was sick [3].

В куплеті, обличчя, замотане в тугі бинти, авторка порівнює з «одягом» мумії: *“exhibiting the tight white / Mummy-cloths”*.

Тип метафоричного перенесення – «предмет → предмет». Свої перебування в лікарні в дитячому віці, авторка метафорично описує наступним чином: *“When I was nine, a lime-green anesthetist / Fed me banana-gas through a frog mask.”*

Тип метафоричного перенесення – «подія → подія».

(7) They've changed all that. Traveling

Nude as Cleopatra in my well-boiled hospital shift,

Fizzy with sedatives and unusually humorous,

I roll to an anteroom where a kind man

*Fists my fingers for me. **He makes me feel something precious***

Is leaking from the finger-vents. At the count of two,

Darkness wipes me out like chalk on a blackboard. . .

I don't know a thing [3].

В куплеті, авторка порівнює себе з оголеною Клеопатрою: *“Nude as Cleopatra in my well-boiled hospital shift.”* Тип метафоричного перенесення – «людина → людина».

Процес анестезії вона описує наступним чином: *“He makes me feel something precious.”* Тип метафоричного перенесення – «процес → процес».

Процес забуття під час операції, авторка описує наступним чином: *“Darkness wipes me out like chalk on a blackboard – Темрява стирає мене, як крейда на дошці.”* Тип метафоричного перенесення – «процес → процес».

(8) For five days I lie in secret,

Tapped like a cask, the years draining into my pillow.

Even my best friend thinks I'm in the country.

Skin doesn't have roots, it peels away easy as paper.

When I grin, the stitches tauten. I grow backward. I'm twenty [3].

Метафора “*Tapped like a cask*” позначає, що поетеса була підключена до катетера – тип метафоричного перенесення – «процес→ процес». Метафора “*the years draining into my pillow*” позначають, що тепер вона виглядатиме набагато молодшою. Знову ж таки, тип метафоричного перенесення – «процес→ процес».

В строчці “*peels away easy as paper*” шкіра порівнюється з папером. Тип метафоричного перенесення – «предмет → предмет».

Процес омолодження, авторка називає так: “*I grow backward. I'm twenty.*”

Тип метафоричного перенесення – «процес→ процес».

(9) *Now she's done for, the dewlapped lady*

I watched settle, line by line, in my mirror—

Old sock-face, sagged on a darning egg.

They've trapped her in some laboratory jar.

Let her die there, or wither incessantly for the next fifty years,

Nodding and rocking and fingering her thin hair.

Mother to myself, I wake swaddled in gauze,

Pink and smooth as a baby [3].

В куплеті, авторка називає своє минуле обличчя як: “*the dewlapped lady* – леді з обвислою шкірою”. Тип метафоричного перенесення – «людина → людина».

Її старе обличчя вона називає “*Old sock-face, sagged on a darning egg.*” Тип метафоричного перенесення – «людина → предмет». Себе, з підтягнутим молодим обличчям, Сильвія називає “*Pink and smooth as a baby.*” Тип метафоричного перенесення – «людина → предмет».

2.2. Метафори, пов’язані зі світлом та тінню

У своїх роботах Сильвія Плат дуже часто використовує метафори, пов’язані зі світлом та тінню. Це пов’язано, без сумніву, з життєвим шляхом

авторки, особливо з усіма перешкодами та проблемами, які траплялися на її шляху. Розглянемо типові приклади, які відносяться до цього розділу:

(10) *They are the **last romantics, these candles:***

***Upside-down hearts of light tipping wax fingers,**
And the fingers, taken in by their own haloes,
Grown milky, almost clear, **like the bodies of saints** [2].*

В куплеті спостерігаємо використання таких метафор, як: “*They are the last romantics, these candles*”. В цьому випадку, свічки порівнюються з відчайдушними романтиками. Авторка застосовує метафоричний тип перенесення «предмет → людина». Наступна метафора куплету – “*Grown milky, almost clear, like the bodies of saints*”. Тут поетеса порівнює свічки з тілами святих. Метафоричний тип перенесення, знову ж таки, «предмет → людина».

Також “*Upside-down hearts of light tipping wax fingers*” – ця метафора описує свічки як об’єкти, які випромінюють світло, яке танцює на стінах і на підлозі.

(11) *A whole family of prominent objects*

*Simply to plumb **the deeps of an eye**
In its hollow of shadows, its fringe of reeds,
And the owner past thirty, no beauty at all.
Daylight would be more judicious [2].*

Розглянемо наступним куплет. Поетеса застосовує метафоричний вираз “*the deeps of an eye*”, який має переклад «глибина очей». Авторка застосовує метафоричний тип перенесення предмет → абстракція.

Також, було застосовано метафору “*Daylight would be more judicious*”, де денне світло постає в образі живої істоти, яка може бути «більш розсудливою». Поетеса застосовує тип метафоричного перенесення «абстракція → людина».

(12) ***Giving everybody a fair hearing.***

*They should have gone out with the balloon flights and the stereopticon.
This is no time for the private point of view.*

When I light them, my nostrils prickle.

Their pale, tentative yellows [2].

В строчці *Giving everybody a fair hearing*, мова все ще йде про денне світло, яке «дає кожному можливість чути чесну думку». Поетеса знову застосовує тип метафоричного перенесення «абстракція → людина».

У цій метафорі свічки використовуються для опису необхідності бути об'єктивним і не використовувати особисту точку зору. Свічки, які палають, сприймаються автором як щось ніби запах, який може викликати роздратування. «Тендітне та жовте» світло свічок може бути порівняне зі слабкою аргументацією або незрілою думкою, яка ще не готова до публічного висловлення.

(13) *Imagining himself a headwaiter in America,*

Floating in a high-church hush

Among ice buckets, frosty napkins.

These little globes of light are sweet as pears.

Kindly with invalids and mawkish women [2].

В уривку спостерігається використання такої метафори, як “*These little globes of light are sweet as pears.*” Авторка порівнює світло свічок з маленьким кульками світла, солодкими, як груші. Тип метафоричного перенесення «предмет → предмет».

2.3. Метафори для опису відносин з чоловіком

Даний розділ присвячено метафорам, які Сильвії Плат використовує для опису відносин з її чоловіком Тедом Х'юзом – британським поетом. Їх відносини були неймовірно складними, ментально та фізично, бо чоловік морально вбивав Сильвію, піднімав руку на неї та зраджував. Розглянемо приклади даних метафор нижче:

(14) *You wooed me with the wolf-headed fruit bats*
Hanging from their scorched hooks in the moist
Fug of the Small Mammal House.

The armadillo dozed in his sandbin

Obscene and bald as a pig, the white mice

Multiplied to infinity like angels on a pinhead [1].

У строках “*You wooed me with the wolf-headed fruit bats / Hanging from their scorched hooks in the moist / Fug of the Small Mammal House*” поетеса метафорично описує процес залицяння її чоловіка до неї, а саме яким психологічно та фізично жорстоким він був. Для Плат, відносини «чоловік-дружина» ніколи не були щасливими і тому бути в таких відносинах слугувало «смертю» для самої себе. Тип метафоричного перенесення – «абстракція → абстракція».

Варто зазначити, що вивчаючи біографію Сильвії Плат, ми звернули увагу на те, що після зради та розлучення з коханим чоловіком, він навідувався до дітей та ходив з ними на прогулянку в зоопарк. Ми вважаємо, що саме цим подіям присвячено назву твору “*Zoo-Keeper’s Wife*” [32], яка сама по собі є метафоричною. Так, Сильвія називає себе дружиною робітника зоопарку. Тип метафоричного перенесення – «людина→ людина». За допомогою метафоричних в творі, поетеса переносить читача в жахливий світ, в який її своєю зрадою помістив чоловік.

(15) *You checked the diet charts and took me to play*

With the boa constrictor in the Fellow's Garden.

I pretended I was the Tree of Knowledge.

I entered your bible, I boarded your ark

With the sacred baboon in his wig and wax ears

And the bear-furred, bird-eating spider

Clambering round its glass box like an eight-fingered hand.

I can't get it out of my mind [1].

В уривку, поетеса метафорично описує процес життя з чоловіком Т. Х'юзом, який вона не може забути. Життя з чоловіком було занадто травматичним для Сильвії Плат, тому розглядаємо цю метафору як позначення її депресивного стану: *"I pretended I was the Tree of Knowledge / I entered your bible, I boarded your ark"*.

Так, вона стала Деревом пізнання Добра та Зла (Біблійна метафора), вона увійшла в Біблію та піднялась на борт ковчегу Теда. Тип метафоричного перенесення – «людина → абстракція» / «абстракція → абстракція».

(16) *How our courtship lit the tindery cages ---*

Your two-horned rhinoceros opened a mouth

Dirty as a bootsole and big as a hospital sink

For my cube of sugar: its bog breath

Gloved my arm to the elbow.

The snails blew kisses like black apples.

Nightly now I flog apes owls bears sheep

Over their iron stile. And still don't sleep [1].

Відносини з чоловіком Сильвія порівнює з легкозаймистою кліткою. Його вчинки, вона порівнює з дворогим носорогом, брудним, як підошва та великим, як лікарняна раковина. Своє життя авторка порівнює з кубиком цукру, яким вона пригощає носорога. Він, відкривши пащу з болотним диханням, заковтнув руку в рукавичці до самого ліктя. Повітряні поцілунки равликів порівнюються з чорними яблуками.

Спогади подружнього життя порівнюються з мавпами, совами, ведмедями, вівцями, які поетеса б'є батоном через залізні шаблі, але не може подолати.

Типи метафоричних перенесень, які було застосовано в уривку:

«абстракція → предмет» (our courtship lit the tindery cages);

«людина → тварина» (Tom – rhinoceros);

«тварина → предмет» (bootsole – rhinoceros);

«тварина → предмет» (hospital sink – rhinoceros);

«людина → предмет» (Silvia's life – cube of sugar);

«абстракція → предмет» (kisses – black apples);

«абстракція → тварина» (memoirs – apes owls bears sheep).

2.4. Метафори, які описують питання рівноправності жінок

Тема рівноправності жінок є ключовою темою для Плат та її роботи мають неабияке значення для послідовниць феміністичного руху по всьому світу. Творчість авторки не можна розглядати поза контекстом її біографії, тому треба зазначити, що батько Сильвії використовував жорстокі методи виховання і саме тому Сильвія Плат розуміла важливість висвітлювання цієї теми, особливо у 1950-их роках. Нижче розглянемо приклад використання даних метафор:

(17) *Drag up false, Edwardian sentiments,*

And I remember my maternal grandmother from Vienna.

As a schoolgirl she gave roses to Franz Josef.

The burghers sweated and wept. The children wore white.

And my grandfather moped in the Tyrol,

Imagining himself a headwaiter in America [2].

В уривку, поетеса застосовує таку метафору, як *Edwardian sentiments*. Мова йдеться про питання рівноправності жінок в світі. “*Edwardian sentiments*” – Декларація про Почуття. Декларація була підписана 19 липня 1848 68 жінками і 32 чоловіками-делегатами першої конференції з прав жінок, що проходила в м. Сенека-Фоллз (штат Нью-Йорк). Декларація піднімала такі важливі питання, як рівноправність жінок у правах власності, у шлюбі, у вільному виборі професій, в отриманні повноцінної освіти. У Декларації, зокрема, говорилося: «Ми вважаємо самоочевидним наступні істини: всі чоловіки і жінки народжені рівними – Господь наділив їх певними невід’ємними правами: до таких належать життя, свобода і прагнення до щастя; для захисту цих прав засновуються уряду, влада яких ґрунтується на підтримці народу». «...Беручи під увагу повна відсутність громадянських прав у половини населення цієї країни, її соціальну і релігійну

неповноцінність, беручи до уваги вищезазначені несправедливі закони, а також те, що жінки відчують себе ображеними, пригнобленими, обманним шляхом позбавленими своїх священних прав, ми вимагаємо, щоб їм були негайно забезпечені усі права і привілеї, які належать їм як громадянам Сполучених Штатів...». Таким чином, у метафорі *Edwardian sentiments* поетеса уособлює всі права жінок, які згадуються в тексті декларації. Сильвія Плат завжди піддавала критиці соціальні норми та вела боротьбу, щоб жінки мали рівні права з чоловіками. Тип метафоричного перенесення «абстракція → предмет».

Таким чином, ми здійснили аналіз трьох творів Сильвії Плат, проаналізували 4 основні теми, які розкриває авторка, використовуючи метафори, та які типи метафоричних перенесень вона використовує.

Так, в більшості випадків, авторка застосовує метафору для того, щоб передати власні емоції та переживання. Також, за допомогою метафори вона виражає зовнішній вигляд, характеристики людей, предметів, явищ, процесів. Поетеса часто надає метафорам психологічної функції, відтворюючи за допомогою них події свого життя. За допомогою метафор, С. Плат також оцінює людей, предмети, явища, процеси.

Ми змогли виокремити такі типи метафоричного перенесення: людина → предмет; людина → людина; процес → процес; предмет → предмет; подія → подія; людина → тварина; тварина → предмет; людина → предмет; абстракція → предмет; абстракція → тварина; людина → абстракція; абстракція → абстракція; абстракція → об'єкт; абстракція → людина; предмет → абстракція; предмет → людина.

Зобразимо кількісний розподіл типів метафоричного перенесення на рис. 2.1.

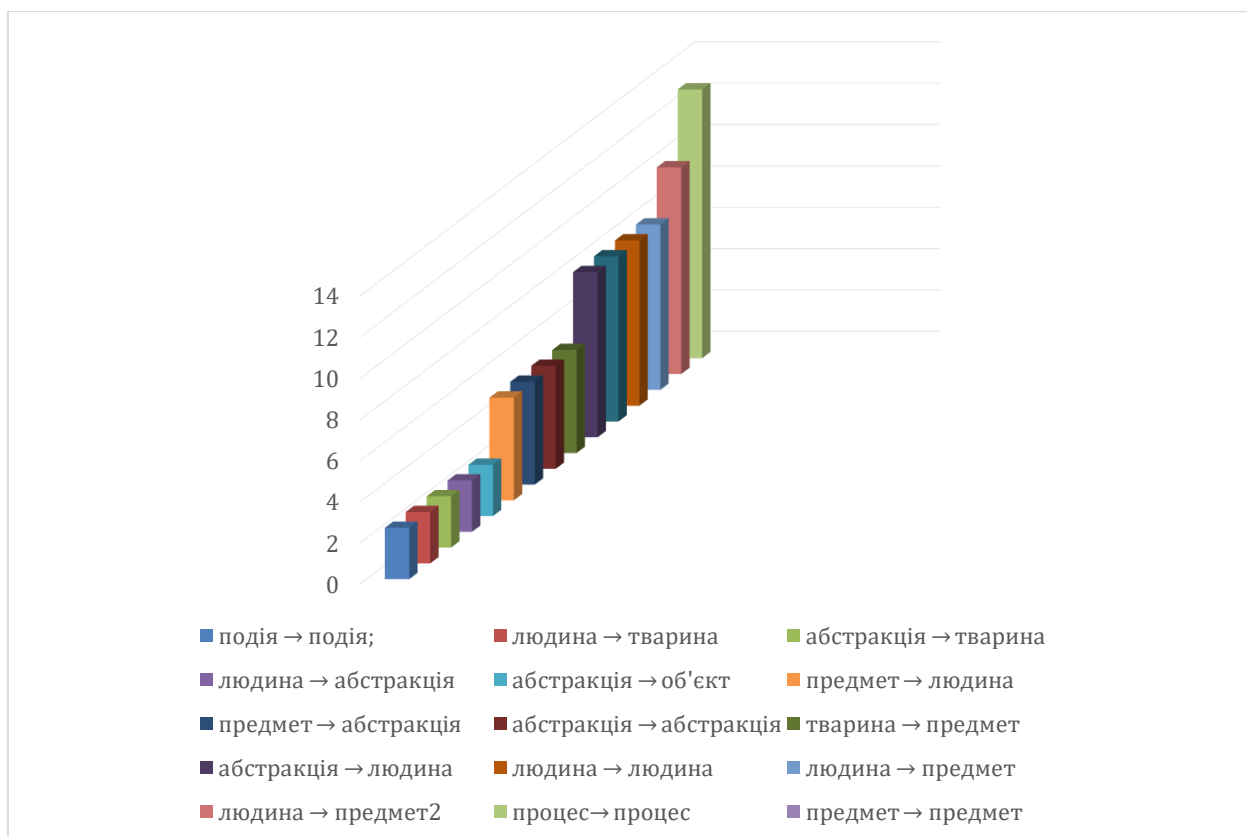

Рис. 2.1 Кількісний розподіл типів метафоричного перенесення

Таким чином, групи метафоричних перенесень, кількість яких склала 13%: процес → процес; предмет → предмет; група метафоричних перенесень, кількість яких склала 10: людина → предмет; групи метафоричних перенесень, кількість яких склала 8%: абстракція → предмет; людина → предмет; людина → людина; абстракція → людина; групи метафоричних перенесень, кількість яких склала 5%: тварина → предмет; абстракція → абстракція; предмет → абстракція; предмет → людина; групи метафоричних перенесень, кількість яких склала 2,5%: абстракція → тварина; людина → абстракція; подія → подія; людина → тварина; абстракція → об'єкт.

Висновки за розділом 2

Другий розділ роботи було присвячено аналізу інгерентних рис поезії Сильвії Плат. Для розуміння контексту творів Сильвії Плат, ми детально

ознайомились з її біографією. З огляду на те, що твори Сильвії належать до жанру сповідальної поезії, в контексті творів було знайдено велику кількість фактів з життя авторки: так, авторка описує моменти хвороби в дитинстві, описує різні періоди свого життя, стосунки з оточуючими, з чоловіком. Аналіз показав, що інгерентною особливістю індивідуального стилю С. Плат є вживання великої кількості метафор, тому ми виокремили 4 основні теми, які розкриває авторка, використовуючи метафори.

Ми змогли виокремити тип метафоричних перенесень в її творах та здійснити їх кількісний розподіл. Таким чином, групи метафоричних перенесень, кількість яких склала 13%: процес → процес; предмет → предмет; група метафоричних перенесень, кількість яких склала 10: людина → предмет; групи метафоричних перенесень, кількість яких склала 8%: абстракція → предмет; людина → предмет; людина → людина; абстракція → людина; групи метафоричних перенесень, кількість яких склала 5%: тварина → предмет; абстракція → абстракція; предмет → абстракція; предмет → людина; групи метафоричних перенесень, кількість яких склала 2,5%: абстракція → тварина; людина → абстракція; подія → подія; людина → тварина; абстракція → об'єкт.

РОЗДІЛ 3. ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ ПРОЯВ ІДІОДИСКУРСУ СИЛЬВІЇ ПЛАТ

Найчастіше поезію Сильвії Плат аналізують крізь призму сповіді [27, с. 3], зосереджуючись на її вразливості, боротьбі за психічне здоров'я та особистих травмах. Саме у традиційних підходах підкреслюються важливість біографії, її вивчення, а з цього і висновок, що її поезію варто розглядати лише як результат нелегкого життя авторки, зокреми її тяжкого дитинства, боротьби з депресією, стосунків з батьком та трагічного шлюбу з Тедом Х'юзом. Тим не менш, її досягнення як поетеси не були повністю реалізовані через шквал критики.

На жаль, все ще талант Плат затьмарює маса критичних публікацій, у яких й надалі наполегливо накладають її особисте життя на її творчість, ускладнюючи можливість дістатися до принад її творів, не пропускаючи крізь себе сторонні біографічні подробиці та власні життєві переконання.

Натомість застосування функцій за Карлом Бюлером до творчості Сильвії Плат надає нову, багатфункціональну перспективу, яка виходить за межі особистих чи психологічних тлумачень.

- Використання **репрезентативної функції** Бюлера дозволяє зрозуміти, як авторка створює власний світ у своїх віршах, який часто віддзеркалює або контрастує з її емоційним станом. Увага Сильвії до деталей, особливо в описах світла чи природи, виступає не тільки тлом для емоційних переживань, а й способом символічного зображення дійсності.
- Емоційна складова, безперечно, є центральною у творчості Плат і, розглядаючи її саме через **експресивну функцію** Бюлера, нам вдається дослідити те, як саме вона транслює свої емоції більш технічно та структуровано. Особливо її використання метафор є невід'ємною частиною вираження власного внутрішнього світу.
- Поезія Сильвії не лише звертається до читача, але й прагне його безпосередньої участі, створюючи діалог [29, с. 97]. В свою чергу, це

спонукає читача до відповіді, порушуючи соціальні норми чи традиційні очікування від поезії. Як казала сама Плат: “My purpose... is to draw certain attitudes, feelings and thoughts, into a psuedo-reality for the reader” («Моя мета... полягає в тому, щоб занурити читача в псевдореальність певних поглядів, почуттів та думок») [34, с. 109]. **Апелятивна функція** Бюлера дозволяє нам побачити як поезія Сильвії Плат може провокувати, захоплювати чи навіть маніпулювати читачем. Хоча, ми маємо усвідомлювати, що наша участь як читачів здебільшого полягає саме у співчутті та розумінні [29, с. 202].

3.1. Репрезентативна функція у поезії Сильвії Плат

Репрезентативна функція в поезії Сильвії Плат тісно пов'язана з експресивною та апелятивною функціями. Безсумнівно, більша частина її творчості пронизана глибокими, навіть гострими, особистими емоціями, її роботи містять деталізовані описи навколишнього світу, які є не лише тлом для її психологічних досліджень, але й дозволяють їй якби перенести свій внутрішній неспокій у певне середовище, створюючи потужну взаємодію між її почуттями та світом навколо неї. Акцентуючи увагу на окремих зовнішніх деталях, авторка має змогу передати глибші теми через символічні зображення свого оточення.

Наприклад, у “The Moon and the Yew Tree” Сильвія Плат використовує репрезентативну функцію для опису похмурого, холодного пейзажу, який є відображенням її внутрішнього емоційного спустошення.

(18) ***This is the light of the mind, cold and planetary.***

***The trees of the mind are black. Their irregular branches,
like broken arms backlit from MRI dye, offset by yearning.***

They take form in ways only experts can decipher.

The light is blue. The observation of the alien doctor

flickers in his iris, furnace gaslight burning like a pagan memorial. [4]

Сильвія розпочинає свою поему рядками: *This is the light of the mind, cold and planetary. // The trees of the mind are black. // The light is blue...* Місяць і дерево тис є не тільки звичайною частиною опису ландшафту, але й виступають як продовження внутрішнього світу Плат. Холод, темрява та різні форми гілок відображають її відчуження. Репрезентативна функція дозволяє Плат об'єктивно описувати ці елементи природи, водночас показуючи внутрішній стан героя.

(19) *The moon is no door. It is a face in its own right,*

White as a knuckle and terribly upset. I identify with its nausea. [4]

Місяць, який традиційно є символом жіночності та таємничості, описується дуже стримано, суворо та навіть з певною злістю, що авторка навіть визначає його як нудоту: *The moon is no door. It is a face in its own right // White as a knuckle and terribly upset. I identify with its nausea.* Даний опис одразу позбавляє місяць традиційних романтичних, таємничих та містичних асоціацій, перетворюючи його на жорстку та позбавлену почуттів постать. Сама назва, у перекладі українською, звучить як «Місяць та тис». Останній часто асоціюється зі смертю чи жалобою, нависаючи над віршем, уособлюючи як і зовнішній пейзаж, так і внутрішню боротьбу Сильвії із нав'язливими думками про смерть та екзистенційною порожнечою.

Репрезентативна функція переплітається з особистими темами авторки – ізоляція та депресія. Поєднуючи об'єктивну реальність із символікою, Плат майстерно створює багатий простір, в якому стираються межі між внутрішнім та зовнішнім світами.

(20) *Overnight, very*

Whitely, discreetly,

Very quietly

Our toes, our noses

Take hold on the loam,

Acquire the air.

Nobody sees us,

***Stops us, betrays us;
The small grains make room.
Soft fists insist on
Heaving the needles,
The leafy bedding, upset. [5]***

Поема “Mushrooms” приховує в собі неймовірно сильну образність, що викликає почуття непомітності та водночас рішучості, коли гриби нарешті займають своє місце у навколишньому середовищі.

Як досліджено в другому розділі, тема рівноправності жінок займала центрову позицію в творчості Сильвії, тому в цій роботі авторка досліджує жіночу свободу та підриє патріархальних норм, демонструє підступну природу гноблення жінок – особливо це бачимо в строках *Nobody sees us, Stops us, betrays us*. Те, що гриби можуть після такого тихого зростання займати великі території вказує на рух супротиву та протистояння жінками. *Soft fists insist on heaving the needles* – жіноча стать завжди вважається слабкою та м’якою, але використання фрази “*soft fists*” відображає те, що жінки мають і кулаки – можуть постояти за себе та вибороти свою свободу.

Таким чином, Сильвія Плат репрезентує контекст того часу – зростання феміністичної свідомості, боротьбу за зміни ставлення до жінок та зростаючого попиту на рівність.

(21) ***Nobody in the lane, and nothing, nothing but blackberries,
Blackberries on either side, though on the right mainly,
A blackberry alley, going down in hooks, and a sea
Somewhere at the end of it, heaving. Blackberries
Big as the ball of my thumb, and dumb as eyes
Ebon in the hedges, fat
With blue-red juices. These they squander on my fingers.
I had not asked for such a blood sisterhood; they must love me.
They accommodate themselves to my milkbottle, flattening their sides.
(...)***

*The only thing to come now is the sea.
 From between two hills a sudden wind funnels at me,
 Slapping its phantom laundry in my face.
 These hills are too green and sweet to have tasted salt.
 I follow the sheep path between them. A last hook brings me
 To the hills' northern face, and the face is orange rock
 That looks out on nothing, nothing but a great space [6]*

У своїй поемі “Blackberrying” Плат використовує репрезентативну функцію, щоб детально змалювати досвід збирання ожини в найдрібніших деталях. Строки *Nobody in the lane, and nothing, nothing but blackberries // Blackberries on either side, though on the right mainly* одразу занурюють читача у цю ожинову алею. Опис текстури ожини, дзижчання мух та запах моря створює яскраве уявлення про зовнішнє середовище.

Хоча й основна увага зосереджена на процесі збирання ожини, ми можемо відчувати як авторка приймає факт неминучості смерті. На початку, вона не бачить моря і навіть не знає чи прийде до нього. Вже у фінальних строках вона йде не сама, а за вівцями, які ведуть її. Вона нарешті бачить море, але описує його як ніщо, звичайне місце.

Авторка підкреслює життєвий шлях, небуття і плинність світу, зосередженість на природі. Попри те, що все здається живим, все все одно згниває та наповнюється темрявою.

3.2. Експресивна функція у поезії Сильвії Плат

Поезія Сильвії Плат гостра та відверта – це і робить її ідеальною для аналізу експресивної функції. Значна частина її творів є глибоко автобіографічною, використовуючи мову для вираження власних емоційних та психологічних потрясінь. Здатність авторки викликати емоції за допомоги мови

ілюструє експресивну функцію за Бюлером, відчиняючи нам вікно до її душі та складного емоційного ландшафту.

(22) ***You do not do, you do not do***

Any more, black shoe

In which I have lived like a foot

For thirty years, poor and white,

(..)

Daddy, I have had to kill you.

You died before I had time——

(..)

Says there are a dozen or two.

So I never could tell where you

Put your foot, your root,

I never could talk to you.

The tongue stuck in my jaw.

(..)

I have always been scared of you,

With your Luftwaffe, your gobbledygoo.

And your neat mustache

And your Aryan eye, bright blue.

Panzer-man, panzer-man, O You—— [7]

У власній поемі “Daddy”, Сильвія плат проводить з нами гнітучу розмову з теми стосунків батька та дочки. Як проаналізовано в другому розділі, ця тема так само є центральною в творчості Плат. Теми свободи та утисків домінує в цьому та багатьох інших текстах авторки. Незважаючи на смерть батька, вона все одно захоплювалася його життям.

У першому рядку *Daddy, I have had to kill you // You died before I had time* авторка вказує на те, що особи, про яку вона говорить, більше немає. Тому вона і повторює *You do not do, you do not do*. Найцікавішим є той факт, що ми не

відчуваємо ні її втрати, ні її смутку. Навпаки, розкривається природа її особливих відносин з батьком, якого вона порівнює з чорним черевиком та нацистом.

У другому рядку авторка заявляє про бажання бити власного батька. У першому рядку ми бачимо слова *I have had to kill you* – вже у наступному рядку ми бачимо, що вона не встигла це зробити, бо він помер раніше ніж це трапилося.

У третьому рядку ми бачимо, що вона ніколи і не знала про батька, його історію життя, бо ніколи і не могла з ним поговорити. Авторка пояснює, що вона боялася говорити з ним – *The tongue stuck in my jaw // I have always been scared of you.*

Через використання саме експресивної функції, поема стає засобом протистояння для Сильвії, бачимо її сильне почуття жертви і потребу звільнитися від емоційної залежності батька.

(23) *I have done it again.*

One year in every ten

I manage it——

A sort of walking miracle, my skin

Bright as a Nazi lampshade,

(...)

Jew linen.

Peel off the napkin

(...)

Dying

Is an art, like everything else.

I do it exceptionally well.

(...)

Out of the ash

I rise with my red hair

And I eat men like air. [8]

“Lady Lazarus” також є прикладом використання експресивної функції, в даній поемі втілюються почуття влади, непокори та стосунки Сильвії зі смертю. Дана робота є втіленням її численних спроб самогубства та воскресіння, подібно до Лазаря, який воскресав з мертвих.

Прочитавши перші рядки, ми ще не маємо змоги точно зрозуміти, що авторка має на увазі, але далі ми розуміє, що вона має на увазі свої спроби самогубства. Вона одразу ж зізнається, що намагалася померти раз на десять років свого життя.

Далі вона порівнює свою шкіру із «нацистським абажуром» – *A sort of walking miracle, my skin // Bright as a Nazi lampshade // My right foot*. Як доведено істориками, нацисти використовували шкіру євреїв для виготовлення абажурів... Плат використовує цю жахливу, але й символічну метафору щоб порівняти свої власні страждання із стражданнями в'язнів нацистських концтаборів. Більш того, вона описує своє обличчя як “Jew linen” – єврейський льон, у який і загорнули тіло Лазаря перед тим як покласти до гробу. У нього ж і загорнули тіло Ісуса перед тим, як покласти до гробу.

Згадка про єврейський льон є доказом того, що авторка вже нічого не відчуває і саме ця нездатність щось відчути є причиною її страждань. Далі авторка продовжує використовувати образ смерті, щоб розкрити свої найглибші почуття.

Дочитавши поему, в нас потенційно є дві версії того, що мала на увазі Сильвія Плат. З одного боку, вона могла знову зазнати невдачі під час спроби самогубства та «повстати з попелу» і помститися всі чоловікам в її житті, які завдали їй болю – батько та чоловік. З іншого боку, вона може мати на увазі вдалу спробу самогубства і те, що вона завжди буде як той Фенікс поставати з попелу...

3.3. Апелятивна функція у поезії Сильвії Плат

У поезії Сильвії Плат часто використовується і апелятивна функція. За допомогою гостроти, прямолінійності та провокативності вона використовує її, щоб створити потужний діалог між собою та читачами, навіть щоб деяким чином кинути їм виклик. Плат піднімає різні теми у своїй творчості, але й часто ставить себе як ліричного героя, який має авторитет і який вимагає відповіді.

(24) ***First, are you our sort of a person?***

Do you wear

A glass eye, false teeth or a crutch

(...)

Stitches to show something's missing? No, no? Then

How can we give you a thing?

Stop crying.

Open your hand.

Empty? Empty. Here is a hand.

(...)

Will you marry it?

It is guaranteed

(...) [9]

“The Applicant” – є яскравим прикладом використання апелятивної функції, оскільки у даній поемі Плат безпосередньо звертається до явного претендента на шлюб, розпитуючи його у глузливому та водночас наказовому тоні. Це сатирична критика очікувань суспільства від шлюбу, зокрема критика ролей, які нав’язуються жінкам у шлюбі – що чоловік під час шлюбу сам створює собі «ідеальну жінку» і очікується, що вона стане інструментом зцілення чоловіка. За допомогою риторичних запитань, наказів, децю «холодного спілкування» Плат змушує читача замислитися над абсурдністю традиційних гендерних ролей і суспільного тиску.

(25) ***Pure? What does it mean?****The tongues of hell**Are dull, dull as the triple**(...)****I am too pure for you or anyone.****Your body**Hurts me as the world hurts God. I am a lantern—**(...)****I think I am going up,******I think I may rise——******The beads of hot metal fly, and I love, I****(...)**Am a pure acetylene**(...) [10]*

У “Fever 103°” Плат запрошує читача у шалений, навіть дещо сюрреалістичний, світ, який є духовним і фізичним водночас. Лихоманка як певний досвід трансформації веде героя до стану позамежного. Апелятивна функція помітна у прямолінійній та експресивній манері, яка спонукає читача до роздумів над темами непорочності, страждання та трансформації.

Перший рядок одразу залучає читача до відповіді на питання «що таке непорочність?» І з посиленням лихоманки впродовж поеми, героїня ніби балансує між життям та смертю, але Плат руйнує кордон між цими двома поняттями, створюючи напругу, яка і вимагає повного залучення читача. У таких рядках як *The beads of hot metal fly, and I love, I // Am a pure acetylene* лихоманка трансформує її вже в «чисту та очищену» істоту. Звернення до ацетилену наводить на думку про жорсткий, але водночас й очисний вогонь, який поглинає і вдосконалює.

У даному творі читач є більш пасивним спостерігачем. Таким чином, апелятивна функція спонукає читача до глибоких тем.

3.4. Взаємодія функцій у поезії Сильвії Плат

Вище ми проаналізували окреме використання усіх трьох функцій за Бюлером – репрезентативної, експресивної та апелятивної. В той самий час, поезія Сильвії Плат часто демонструє витончене та майстерне поєднання цих трьох лінгвістичних функцій. Дана багатогранність дозволяє її поезії виходити за межі та залучати читача до роздумів, до розуміння її як авторки, через що вона пройшла у своєму житті та як вона описує це у своїй творчості. Як колись казала сама Сильвія: “... personal experience is very important, but certainly it shouldn’t be a kind of shut-box...” («...особистий досвід є неймовірно важливим, але, безумовно, він не має бути чимось на зразок замкненого кола...») [Sylvia Plath Interview with Peter Orr, 00.06.45 – 00.06.51].

Для Плат сам процес письменницької діяльності – це використання техніки, за рахунок якої вона перетворює свої емоції на різні поетичні форми. Як авторка писала у своєму щоденнику: “It is an ordering, a reforming, a relearning and reloving of people and the world as they are and as they might be” («Це впорядкування, реформування та переосмислення людей та світу такими, які вони є насправді і ким можуть потенційно бути...») [34, с. 495].

Попри те, що в деяких її творах одна функція переважає над іншою, чимало її найпопулярніших та найвпливовіших творів свідчать про гармонійну взаємодію всіх трьох.

“Poppies in July” – одна з найбільш недооцінених робіт Сильвії Плат і слугує для нас чудовим прикладом.

(26) *Little poppies, little hell flames,*

Do you do no harm?

You flicker. I cannot touch you.

I put my hands among the flames. Nothing burns

(...)

There are fumes I cannot touch.

Where are your opiates, your nauseous capsules?

If I could bleed, or sleep!

(...) [11]

Наскрізним є відчуття емоційного оніміння та прагнення втекти. Мак відчувається як загрозна присутність для авторки – *Little poppies, little hell flames, Do you do no harm?* – Вони є яскраво-червоними і сяють начебто є втіленням самого пекла. Авторка відчуває, що все навколо може заподіяти їй шкоду. Риторичне питання відносить нас до численних спроб самогубства Плат. Далі у рядках *If I could bleed, or sleep!* авторка виражає сильне бажання відчуття хоч щось, не заважаючи на те, що вона втомила від яскравих кольорів цього світу. Використання метафори та сильних (навіть напружених) образів підкреслює її психоемоційний стан, роблячи **експресивну функцію** центральною у змісті.

Далі, хоч експресивна функція є головною, ми не можемо оминути **репрезентативну функцію**. Плат описує маки неймовірно яскраво, створюючи майже нереальне їх зображення – їхня яскраво-червона та вогняна природа символізує небезпеку, причетність до пекла, яке завжди транслюється багряно-червоним. У рядках *There are fumes I cannot touch // Where are your opiates, your nauseous capsules?* вона посилається на опіум, який можна знайти у маці. Тим самим авторка підкреслює на якому етапі життя вона знаходиться, що вона шукає «відчуття втечі», яке цей наркотик міг би їй надати, але вона не може досягнути (знайти) його. Цей яскравий опис контрастує із зовнішнім світом, в якому знаходиться авторка, що і відображає **репрезентативну функцію**.

Тональність поеми запрошує читача розібратися у психологічному конфлікті авторки. Зображаючи квіти як гарні, але й водночас руйнівні, Плат кидає виклик читачеві, побачити цю метушню між бажанням втекти або зневіритися. Ця напруга закликає читача до взаємодії з фізичними та емоційними складнощами внутрішнього світу, тим самим залучаючи **апелятивну функцію**.

Висновки за розділом 3

Третій розділ роботи присвячено функціональному прояву ідіодискурсу Сильвії Плат, зосереджуючи увагу на актуальності та практичності вживання саме трьох функцій за Карлом Бюлером. Роботи Сильвії Плат завжди відзначалися особливою емоційною глибиною, яскравими образами та метафоричністю, розкриваючи багато тем, що є відображенням її внутрішнього світу та її складного життєвого шляху.

Застосовуючи модель Бюлера, а саме репрезентативну, експресивну та апелятивні функції, аналіз висвітлює як майстерно Сильвія Плат вживає та навіть поєднує ці функції, щоб сформуванати читацький досвід та передати свій власний. Хоча ми виявили, що одна з функцій завжди домінує, взаємодія всіх трьох функцій створює багатшаровість, динаміку та залучення читача.

Даний підхід надає можливість глибше зрозуміти, як авторка розкриває власну емоційну глибину, як описує власний зовнішній світ, погляди, відносини з чоловіком та батьком, теми смерті, життя та природи.

Поезія Сильвії Плат унікальна, є тільки експресивною з першого погляду, для багатьох вона некомфортна, та навіть огидна. В більшості через метафори та порівняння, які вживає авторка, так само через теми, які вона описує у своїй поезії – теми смерті, суїциду, страху, тривоги, сім'ї, материнства, власного тіла, природи та ін. Після дослідження, ми робимо висновок, що саме апелятивна функція посилює взаємодію авторки з читачами. Експресія та емоційна глибина привертає увагу, в той час як виклики, які дає Плат, безпосередньо роблять їх учасниками, змушуючи їх реагувати, думати, співчувати чи навпаки відчувати дискомфорт.

Детально описуючи місця, середовища та реальні об'єкти навколо себе Сильвія Плат занурює читачів у свій світ, начебто вони присутні на місці подій. Вони не можуть не візуалізувати і свої власні емоції, психологічні стани чи

навколишнє середовище за допомогою певних образів – це все відображає репрезентативна функція.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Роботу присвячено ідіодискурсу Сильвії Плат. Аналіз теоретичних джерел дозволив встановити, що поняття ідіостилю розуміється як сукупність глибинних механізмів створення текстового простору певним автором, які відрізняють його від інших. У більш вузькому сенсі, ідіостиль пов'язаний з системою лінгвостилістичних засобів, характерних для творчої манери певної мовної особистості автора.

Було зроблено висновки про те, що індивідуальний стиль ґрунтується на поєднанні мови і мислення, на формування мовної картини світу, в якій об'єднані загальне та індивідуальне, загальне і одиничне. Встановлено, що сповідальна поезія є літературною течією, яка виникла наприкінці 1950-х років. Розквіт літературного руху сповідальної поезії припадає на 1960-ті роки. Найбільш яскравими представниками сповідальної поезії є Сильвія Плат та Енн Секстон. Сповідальна поезія розкриває теми, неприйнятні для суспільного обговорення того часу: психічні захворювання, наслідки травматичного досвіду, сексуальність, залежності, гендерні ролі, материнство, суїцидальні нахили, смерть і самогубство. Феміністичні та антимілітаристські теми, поєднання особистого і соціального проглядаються в творах представників сповідальної поезії одночасно з прагненням відокремити мистецтво від політики. Отже, було зазначено, що сповідальна поезія є своєрідним способом розкриття внутрішнього світу автора, його переживань, емоційних станів, розкриття тем, які негласно заборонені у суспільстві та вважаються неприйнятними для суспільного обговорення. Сильвія Плат вважається однією із засновниць жанру. Життя, смерть, жіноча доля, сім'я, печаль, природа, море – все це спектр тем, властивих сповідальної поезії Сильвії Плат.

Другий розділ фокусується на аналізі інгерентних рис поезії Сильвії Плат та функціональному прояву ідіодискурсу Сильвії Плат, зосереджуючи увагу на актуальності та практичності вживання саме трьох функцій за Карлом Бюлером.

Для розуміння контексту творів Сильвії Плат, ми детально ознайомились з її біографією. У контексті творів було знайдено велику кількість фактів з життя авторки: так, Сильвія Плат описує моменти хвороби в дитинстві, описує різні періоди свого життя, стосунки з оточуючими, з чоловіком. Аналіз показав, що інгерентною особливістю індивідуального стилю С. Плат є вживання великої кількості метафор, тому було виділено 4 основні теми, для опису яких вона і використовує метафори – метафори, пов'язані з хворобами, смертю та депресією; зі світлом та тінню; відносинами з чоловіком та з описами питань рівноправності жінок.

В було виокремлено типи метафоричних перенесень у творах С. Плат та здійснено їх кількісний розподіл. Таким чином, групи метафоричних перенесень, кількість яких склала 13%: процес → процес; предмет → предмет; група метафоричних перенесень, кількість яких склала 10: людина → предмет; групи метафоричних перенесень, кількість яких склала 8%: абстракція → предмет; людина → предмет; людина → людина; абстракція → людина; групи метафоричних перенесень, кількість яких склала 5%: тварина → предмет; абстракція → абстракція; предмет → абстракція; предмет → людина; групи метафоричних перенесень, кількість яких склала 2,5%: абстракція → тварина; людина → абстракція; подія → подія; людина → тварина; абстракція → об'єкт.

У третьому розділі ми дослідили функціональний прояв ідіодискурсу Сильвії Плат, зосереджуючи увагу на актуальності та практичності вживання саме трьох функцій за Карлом Бюлером. Його підхід відзначає унікальність Сильвії Плат та її вміння використовувати мову як потужний інструмент. Поезія авторки створює багатий, насичений досвід читання, який є глибоко особистим та універсальним водночас. Плат описує теми, які турбують її, але і кожен читач знаходить у її поезії щось своє.

Дослідивши експресивну, репрезентативну та апелятивну функції, ми отримали розуміння того, як вони формують ідентичність авторки, демонструючи складну та динамічну природу її поезії. Ми маємо змогу підкреслити технічність, яка стоїть за її емоційною глибиною. Як її поезія слугує

не лише простором для прояву власного досвіду, але й як інструмент залучення читачів на емоційному та інтелектуальному рівнях. Те, як вона спілкується з читачем, заглиблює його у свою картинку, бачення ситуацій чи світу, і як вона може маніпулювати ним є унікальним стилем авторки.

Усі поставлені завдання виконано.

Перспективу подальших наукових розвідок вбачаємо в дослідженні сповідальної поезії інших авторів таких як Енн Секстон чи Емілі Дікінсон. Зокрема можна зробити порівняльний аналіз з вищезазначеними авторками та дослідити ключові відмінності чи схожості між ними.

СПИСОК ТЕОРИТИЧНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білоус П. В. Вступ до літературознавства: навч. посіб. Київ, 2011. 336 с.
2. Брославська Л., Шевченко І. Ідіостиль і концептуальна ідіосфера автора у художньому дискурсі. *Вісник ХНУ*. 2002. № 1003. С.22–27. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/46590852.pdf> (дата звернення: 10.09.2024)
3. Веретюк Т. Філософія фемінізму в романі Сильвії Плат «Під скляним ковпаком». *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип 29. С. 48–54. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4863.1/29.209280> (дата звернення: 09.09.2024).
4. Гнатенко К. І. Проблеми вивчення художнього образу в літературному творі. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського*. 2016. № 1. С. 59–64.
5. Гонсалес-Муніс С. Ю. Сповідальний модус поезії Енн Секстон, Сильвії Плат, Едрієнн Річ. *Наукові записки ХНПУ ім. Г. С. Сковороди*, 2014. С. 37–44. URL: <http://journals.hnpu.edu.ua/index.php/literature/article/view/1238> (дата звернення: 17.11.2023)
6. Горін О. Р., Гайдук М. С. Колористична лексика у творенні емоційного та естетичного ефекту в поезії Сильвії Плат. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія», серія «Філологія»*. 2023. Вип. 17(85), 2023 р. С. 24–27. URL: [https://doi.org/10.25264/2519-2558-2023-17\(85\)-24-27](https://doi.org/10.25264/2519-2558-2023-17(85)-24-27) (дата звернення: 9.09.2024).
7. Горін О., Гайдук М., Брига Т. Концептуально-поетична функція лексики на позначення природних стихій у поезії Сильвії Плат. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип 44, 2021 р. С. 88–93. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/44-2-14> (дата звернення: 09.09.2024).
8. Дідух Х. І. Когезія в текстах потоку свідомості (на матеріалі романів В. Вулф). *Мовні і концептуальні картини світу*. 2014. Вип. 50(1). С. 250–256. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mikks_2014_50%281%29__38 (дата звернення: 14.01.2023)

9. Довганчина Р. Ідіостиль в аспекті художнього перекладу. *Філологічні студії*. Луцьк, 2007. С. 81–86.
10. Єрмоленко С. Я. Українська мова: короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів. Київ, 2001. 224 с.
11. Ковальова О. М. Німецькомовна вербалізація індивідуально-авторської концептосфери Томаса Манна: дис. ... канд. філ. наук: 10.02.04. Запоріжжя, 2016. 215 с.
12. Кузнєцова О. В. Постмодерністський комічний ідіодискурс Дейва Баррі: дис. ... канд. філ. наук: 10.02.04. Харків, 2019. 241 с.
13. Лілік О. Семантико-стилістичні типи метафор у поетичній творчості Василя Стуса. *Сіверянський літопис*. 2021. № 4. С. 138–144. URL: <https://sl-journal.com.ua/index.php/journal/article/view/186/137> (дата звернення: 13.09.2024)
14. Львова Н.Л., Лебедева А.О. Особливості версифікації у американській сповідальній поезії як напрямку повоєнної поезії XX століття. Одеса, 2014. С. 261–267. URL: <http://www.sci-notes.mgu.od.ua/archive/v21-2/79.pdf> (дата звернення: 13.01.2023)
15. Наливайко Д.С. Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи. Антологія. Київ: ВД «Києво-Могилянська академія», 2009. 488 с.
16. Переломова О. С. Мовний аспект ідіостилю Валерія Шевчука. Волинь – Житомирщина, 2010. С. 281–290. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vg_2010_20_34 (дата звернення 14.01.2023)
17. Селіванова О.О. Термінологічна енциклопедія. Полтава, 2006. 716 с.
18. Сидоренко І.А. Підходи до вивчення ідіостилю у лінгвістичних дослідженнях художнього тексту. Київ, 2015. 11 с. URL: https://kamts1.kpi.ua/sites/default/files/files/sydorenko_pidhody.pdf (дата звернення: 13.09. 2024)
19. Ставицька Л. О. Про термін ідіолект. 2009. С. 3–15.
20. Ференц Н. С. Основи літературознавства: підручник. К.: Знання, 2011. 431 с.

21. Хараман Н. О. Образ автора як текстотвірна категорія. Київ, 2014. С. 224–228. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/7060/1/Haraman.pdf> (дата звернення 17.01.2023)
22. Шулінова Л. Аспекти ідіостилістичного аналізу. Слов'янські мови і сучасний світ. КНУ ім. Тараса Шевченка, 2000. С. 25–33.
23. Юр М. Авторська картина світу молодих українських митців. Соціокультурний контекст. *Сучасне мистецтво*, 2015. 11. С. 280–287.
24. Axelord S.G. Sylvia Plath: The Wound and the Cure of Words. Johns Hopkins University Press, 1990. 257 p.
25. Buhler K. The theory of language: The representational Function of Language (Sprachtheorie). Translated by Donald Fraser Goodwin. Amsterdam: John Benjamin's Publishing Company, 1990. 509 p.
26. Butler J. Gender Trouble: Feminism and the subversion of identity. New York: Routledge, 1990. 170 p.
27. Daly E. Finding Sylvia: A Journey to Uncover the Woman within Plath's Confessional Poetry. University of Mary Washington, Virginia, 2017. 236 p. URL: https://scholar.umw.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1252&context=student_research (last accessed: 17.09.2024)
28. Eakin J. P. How lives become stories: Making Selves. Ithaca: Cornell U.P., 1999. 224 p.
29. Govindan A. Sylvia Plath and The Poetry of Experience: A Study of Sylvia Plath's Dramatic Strategies. Oklahoma, 1997. 224 p. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/215178849.pdf> (last accessed: 09.09.2024)
30. Gregory Elizabeth. Confessing the body. Plath, Sexton, Berryman, Lowell, Ginsberg and the gendered politics of the "real". Modern Confessional Writing. New Critical Essays: [Ed. by Jo Gill]. Routledge, 2005. 208p.
31. Jakobson R. Language in Literature. Harvard University Press, 1987. 548 p.

32. Jo Gill; Textual Confessions: Narcissism in Anne Sexton's Early Poetry. *Twentieth-Century Literature* 1 March 2004; 50 (1): 59–87. DOI: <https://doi.org/10.1215/0041462X-2004-2002> (last accessed: 27.02.2023)
33. Phillips Robert. *The Confessional Poets*. Carbondale: Southern Illinois UP, 1973. 173 p.
34. Plath S., Karen V Kukil. *The Unabridged Journals of Sylvia Plath, 1950-1962*. 1st Anchor Books ed. New York, Anchor Books, 2000. 768 p.
35. Price D.D. *Confessional Poetry and Blog Culture in the Age of Autobiography*. Tallahassee, Florida: Florida State University, 2010. 137 p.
36. Rogers K. P. *I Am Nobody; I Have Nothing To Do With Explosions: The Mythification of Sylvia Plath*. In Faculty of the Graduate School of Arts and Sciences of Georgetown University, 2022. 80 p. URL: <https://repository.library.georgetown.edu/handle/10822/1064610> (last accessed: 11.09.2024)
37. Uroff M. D. *Sylvia Plath and Confessional Poetry: A Reconsideration*. / Vol. 8, No. 1, 1977. P. 104–150.
38. *Vital Signs: Contemporary American Poetry from the University Presses* / ed.: R. Wallace. Wisconsin: The University of Wisconsin Press, 1989. 502 p.

СПИСОК ДОВІДКОВИХ ДЖЕРЕЛ

39. Літературознавчий словник-довідник / Авт.-уклад. Р. Т. Громяк, Ю. І. Ковалів та інші. К.: Академія, 1997. 752 с.
40. Українська мова: енциклопедія / НАН України, Ін-т мовознав. ім. О.О. Потебні, Ін-т укр. мови; голова ред. кол. В.М. Русанівський – К.: Вид-во Українська енциклопедія ім. М. Бажана, 2004. 824 с.
41. *Bedford glossary of critical and literary terms*. Ross C. *Murfin* and Supryia. M.: *Ray*. 2nd ed. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 540 p.
42. Beach C. *The Cambridge Introduction to Twentieth-Century American Poetry*. Cambridge University Press, 2003. P. 154–167.

43. The Cambridge Guide to Literature in English / ed.: D. Head. 3rd ed. Cambridge University Press, 2006. 1275 p.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Plath S. Blackberrying. URL: <https://allpoetry.com/Blackberrying>
2. Plath S. Candles. URL: https://www.internal.org/Sylvia_Plath/Candles
3. Plath S. Face Lift. URL: <https://allpoetry.com/Face-Lift>
4. Plath S. Mushrooms. URL: <https://www.blueridgejournal.com/poems/sp-mush.htm>
5. Plath S. Poppies in July. URL: <https://allpoetry.com/Poppies-In-July>
6. Plath S. The Applicant. URL: <https://allpoetry.com/The-Applicant>
7. Plath S. Zoo-Keeper's Wife. URL: <http://www.cosmoetica.com/TOP5-JAS1.htm>
8. Plath S. Daddy. URL: <https://allpoetry.com/poem/8498495-Daddy-bySylvia-Plath>
9. Plath S. Fever 103°. URL: <https://www.poetryfoundation.org/poetrymagazine/poems/29479/fever-103>
10. Plath S. Lady Lazarus. URL: <https://allpoetry.com/poem/8498497-Lady-Lazarus-by-Sylvia-Plath>
11. Plath S. The Moon and the Yew Tree. URL: <https://youtu.be/GNhzsoFOw14?si=iR12ziIdOL46lEid>
12. Sylvia Plath Interview with Peter Orr of the British Council <https://www.youtube.com/watch?v=ePbVT4nNc9I>

ABSTRACT

“Sylvia Plath Idiodiscourse”

written by M. O. Vorobiova (research advisor – O. V. Kuznietsova, PhD)

The thesis, which is a continuation of a Bachelor's Degree work, is dedicated to the study of Sylvia Plath's idiodiscourse. Our research is focusing on the inherent features of the author's individual style. Sylvia Plath and her poetry have been the subject of research by both foreign and Ukrainian linguists. The studies covered color vocabulary, highlighting Sylvia Plath's idiostyle, expressive syntax and the usage of conceptual-poetic function, defining her individual style of writing. Particularly, the philosophy of feminism is explored.

Numerous foreign studies have focused on the nature of myths surrounding her persona and poetry, specifically paying attention to the dramatic strategies used by Plath.

Therefore, **the relevance** of the research is stipulated by the fact that the researchers' interest in Sylvia Plath's individual style doesn't fade over time. It rather grows due to the need of a deeper analysis of her works to ensure a complete understanding of the images and ideas portrayed in her poetry. It is particularly topical to study Sylvia Plath's idiodiscourse and analyse the functions she uses in her works.

The object-matter of the research is the concept of individual style and the specific features of its realization. **The subject-matter** of the research is the inherent features of Sylvia Plath's poetic style.

The research aims to explore Sylvia Plath's idiodiscourse, focusing on the poet's state of mind through her poetic style. It seeks to analyze the phenomenon of idiostyle in modern linguistics, to highlight the definition of a function and its role in formation of idiostyle; to explore the genre of “confessional poetry” in the light of the idiom formation context.

In order to achieve the aim, the following **objectives** are set:

- to characterize the concept of idiostyle in modern linguistics;
- to define the concept of a function and its role in the formation of idiostyle;

- to explore the genre of “confessional poetry” as a tool for the idiostyle realization;
- to characterize Sylvia Plath’s poetry as one of the founders of the “confessional poetry” genre;
- to study the functional aspect of Sylvia Plath’s idiodiscourse.

The methods of the research include *the scientific method (analysis and synthesis)* which was used to assess the relevance of both object-matter and subject-matter of the research; to create a theoretical framework and formulate conclusions; to explore the theoretical aspects of the study of idiodiscourse and idiostyle; to give definition of a function. *The method of continuous sampling* helped to collect research material. *The method of discourse analysis* allowed to characterize the poet’s personality with the further understanding of her idiostyle formation. *The linguo-stylistic method* was used to highlight metaphors, specifically their classification and systematization. *The elements of quantitative calculations* were applied to identify main metaphorical transfers in Sylvia Plath’s works. And with the help of the *method of systematization and generalization* we were able to organize and summarize the results.

The set of data subject to analysis comprises 26 extracts from 11 poems, a total of 20 pages: *Zoo-Keeper’s Wife* (1961), *Candles* (1960), *Face Lift* (1960), *The Moon and the Yew Tree* (1961), *Mushrooms* (1959), *Blackberrying* (1961), *Daddy* (1965), *Lady Lazarus* (1962), *The Applicant* (1962), *Fever 103°* (1962), *Poppies in July* (1962).

The practical value of the research lies in the possibility of using the obtained results and conclusions in the following courses “Lexicology with a comparative component” and “Comparative Stylistics”, in particular, in the theory of idiostyle or idiodiscourse, as well as in scientific researches conducted by students of the School of Foreign Languages.

The scientific novelty of the research is that this paper is the first one to comprehensively study Sylvia Plath's discourse and the functions she uses in her poems. It also provides an in-depth analysis of the inherent features of her works.

The structural parts of the research are the following: the introduction, three chapters with conclusions, the general conclusion and references. The textual part of the paper comprises 50 pages, the overall number of pages is 60.

The first chapter represents the theoretical basis for the study of Sylvia Plath's idiostyle. It also considers the phenomenon of the idiostyle in modern linguistics, the meaning of function and its role in formation of the idiostyle, the genre of "confessional poetry as a tool for the realization of idiostyle and studies S. Plath as one of the founders of the same genre.

The second chapter deals with the inherent features of Sylvia Plath's idiostyle and represents four main groups of metaphors found in her poetry, such as "metaphors related to illnesses, death and depression"; "metaphors related to light and shadows"; "metaphors describing the relationship with her husband" and "metaphors describing gender inequality".

The third chapter presents the functional representation found in Sylvia Plath's idiodiscourse. The following functions are representative, expressive and appellative. It also deals with the integration of functions in the poet's poetry.

The main findings of the research are presented in the following article, scientific conferences and competitions:

- 1) Vorobiova M. O., Kuznietsova O. V. Metaphor as a Dominant Linguistic Tool in the Poetry by Sylvia Plath. *New philology. Collection of scientific papers. Odesa: Helvetica Publishing House*, 2024. № 94. P. 35–39
- 2) The research was awarded with a third-degree diploma at the first round of the National Competition of Student Research Papers held in February 2024 at V. N. Karazin Kharkiv National University.

- 3) The research was awarded with a first-degree diploma at the second round of the International competition of student research works held in June 2024 at Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University.
- 4) The results of the research were presented at the student scientific conference of the Department of English Philology and Foreign Language Teaching Methods (November 22nd, 2024).